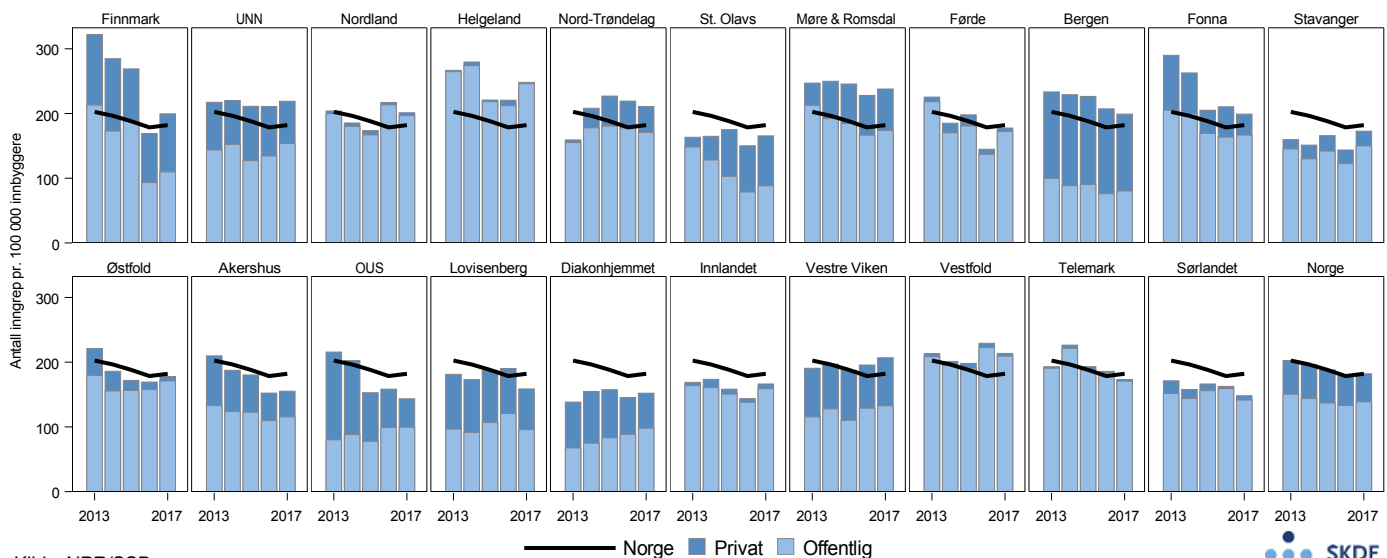

Fjerning av mandler er en av de vanligste operasjonene som utføres på barn og voksne. Tonsillektomi (fjerning av hele mandelen) utføres hovedsakelig på grunn av tilbakevendende eller kroniske halsbetennelser. Tonsillotomi (delvis fjerning av mandelen) gjøres vanligvis når halsmandlene er så store at de fører til søvnproblemer eller ernæringsvansker. I forhold til tonsillektomi gir tonsillotomi færre smerter og lavere risiko for blødning i dagene etter operasjon.

Kilde: NPR/SSB

Fjerning av mandler, utvikling i antall inngrep pr. 100 000 innbyggere i perioden 2013–2017, justert for kjønn og alder. Fordelt på opptaksråder og offentlig eller privat behandler. Se faktaark «Opptaksråder og justering».

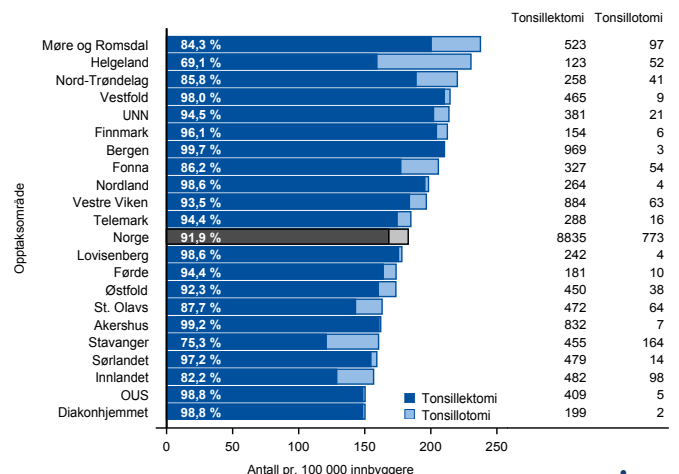
Utvikling fra 2013

Dagkirurgiatlasen fra 2015 inkluderte inngrep på både tonsiller og adenoid vev (falske mandler). Med bakgrunn i tilbakemeldinger fra Norsk Kvalitetsregister Øre-Nese-Hals – Tonsilleregisteret, er kun inngrep på tonsiller inkludert i dette helseatlasen. Resultatene fra Dagkirurgiatlasen fra 2015 kommenteres derfor ikke nærmere her. I 2013 ble det utført nærmere 10 600 inngrep (justert rate: 203 pr. 100 000) på tonsiller i Norge. Da ble det utført over dobbelt så mange inngrep pr. 100 000 innbyggere blant bosatte i opptaksområdet Finnmark som blant bosatte i opptaksområdet Diakonhjemmet.

I perioden 2015–2017 var det 1,6 ganger så mange inngrep på tonsiller pr. 100 000 innbyggere i opptaksområdet Møre og Romsdal som i opptaksområdene OUS og Diakonhjemmet. Fra 2013 til 2016 gikk totalt antall inngrep i Norge pr. 100 000 innbyggere jevnt nedover. I 2017 ble det utført 9 600 inngrep (justert rate: 182 pr. 100 000). For samtlige opptaksområder holdt antall inngrep pr. 100 000 innbyggere seg enten stabilt eller ble redusert i denne perioden. Det var størst reduksjon blant bosatte i opptaksområdet Finnmark.

På landsbasis ble pasienten døginnlagt ved 30 % av inngrepene for fjerning av mandler. Andelen varierte fra 64 % i opptaksområdet Nord-Trøndelag til 9 % i opptaksområdet Østfold.

I Sverige ble det gjort tonsillotomi i 44 % av inngrepene på tonsiller i perioden 2013–2015. I Norge ble tonsillotomi gjort i ca. 10 % av inngrepene på tonsiller i perioden 2015–2017. Det var noe variasjon i denne andelen mellom opptaksområdene. På grunn av lavt antall av tonsillotomier vil innslag av tilfeldig variasjon gi store utslag.

Kilde: NPR/SSB

Fjerning av mandler, pr. 100 000 innbyggere, hel og delvis fjerning, justert for kjønn og alder. Gjennomsnitt pr. år for perioden 2015–2017.

Kommentar

Variasjonen mellom helseforetakenes opptaksområder i antall inngrep på tonsiller pr. 100 000 innbyggere var klart mindre i perioden 2015–2017 enn i 2013. Variasjon mellom opptaksområdene anses som liten og helsetjenesten synes rimelig likeverdig fordelt i befolkningen uavhengig av bosted.